

Ioan Stanomir. Bernard Lewis și elocvența erudiției

written by [Ioan Stanomir] | June 8, 2018

Scrisul istoric al lui Bernard Lewis a unit, magistral, sobrietatea erudiției cu un gust al formulărilor memorabile și vizionare. Imaginea pe care o lasă, în posteritatea, nu este aceea a unui savant împăiat și anodin, ci aceea a intelectualului ce nu ezită să infrunte, temerar, locurile comune ale gândirii “ progresiste”. Căci, spre deosebire de Edward Said, elogiât de stânga academică ca un demistificator anticolonialist, Bernard Lewis este fundamental incorect politic. Ceea ce predomină, în reflecția sa, sunt nuanțele și luciditatea, ca și atașamentul față de un stat, Israel, a cărui rațiune de a exista este pusă în cauză, cu tenacitate.

Ce nu a mers bine în interacțiunea dintre Occident și Islam ? “What went wrong”- iată întrebarea ce domină ultimele decenii de activitate academică ai lui Lewis. Evitând capcanele de simplificare jurnalistică ale lui Huntington, Bernard Lewis excavează în solul , delicat, al modernității din lumea arabo-islamică, spre a releva temeiurile ostilității în raport de Vest ce explodează, o dată cu fanatismul islamist. Distanța dintre Vest și spațiul islamic este, înainte de toate, una teologico- politică: absența , în spațiul islamic, a separației dintre brațele secular și divin, tentația autocrației ce îmbracă haina teocratică. De aceea, poate, Bernard Lewis a fost unul dintre avocații revoluției kemaliste, în care a văzut ocazia întemeierii unei ordini radical laice. Simbolic, experimentul kemalist este pe cale să fie, în Turcia lui Erdogan, istorie.

Pentru Vest, lecția erudiției lui Bernard Lewis este clară și vizionară. A abdicat de la principiul statului laic, acceptând enclavele de fanatism islamist și subjugarea femeii, echivalează cu o sinucidere colectivă. Acomodarea lașă permite acestui islam integrist să își reafirme vocația misionară și totalitară. Recitirea lui Bernard Lewis este, în era multiculturalismului glossy, un act de luciditate etică.